

УДК 7.012+004:37.0

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ МИСТЕЦЬКОЇ ТА ДИЗАЙН-ОСВІТИ ЧАСОВОГО КОНТИНУУМУ 20-ИХ РОКІВ ХХІ СТ.

ДУБОВА-СТРАШЕВСЬКА Маріанна
Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна
marianna.y.dubova-strashevsk@lpnu.ua

У навчально-методичному контенті художніх дисциплін, які є базовими та спорідненими в комплексній дизайн-освіті, періодично повстають непередбачувані виклики. Своєчасне та генеративне реагування дозволяє підтримувати системний підхід мистецько-освітньої сфери. Дистанційна освіта, яка стала вимушеною та «пріоритетною» в часі загальносвітової пандемії COVID, вносить глобальні зміни до процесів викладання певних дисциплін. У випадку з дизайном ми отримали абсолютно нові виклики, а відтак і нові запити на удосконалення навчального процесу та застосування інформаційних технологій більш диференційовано та у прикладному напрямку.

***Ключові слова:** навчально-методичний процес, художні дисципліни, дизайн-освіта, інформаційні технології.*

ВСТУП

Сучасні тенденції в дизайн-освіті цілком не відкидають, а навпаки стимулюють до пошуків нових форм мистецько-освітніх технологій, базованих на основі вивчення давніх архетипів і першовзорів [3, с. 103]. Ці об'єднавчі змістовні функції формуються за посередництвом творчих рукотворних інтерпретацій класичних аналогів, зокрема зразків гіпсових моделей античної пластики, з якими мають змогу знайомитись студенти в ході виконання практичних завдань з художніх дисциплін «Рисунок», «Живопис», «Скульптура».

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета роботи – виявлення та аналіз шляхів моделювання нових форм функціонування візуального сегменту для повноцінного проведення мистецько-освітньої діяльності студентів за напрямком 022 «Дизайн», 191 «Архітектура та будівництво» Інституту архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка» в період утвердження пріоритетності цифрових технологій. Наукова новизна полягає у пошукові нових підходів та виокремлення принципів у контексті нових соціо-культурних викликів генези освітнього розвитку. Методологія базована на системному науково-практичному, історичному підходах, що синтезує методологічні принципи суміжних наук. Наукова новизна визначена у засадах функціонування

доступної візуальної бази для методично-практичного застосування в художній практиці. Практична значущість дослідження сприятиме формуванню нових шляхів формування глибинного рівня світогляду сприйняття класичних архетипів, підвищення дизайн-мислення та формуванню світоглядного сприйняття явищ у мистецькій складовій дизайну-освіти студентів кафедри Дизайну та основ архітектури НУ «Львівська політехніка» та впровадження цього досвіду в освіту інших вузів [1, 3].

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Дистанційна освіта вносить глобальні зміни до процесів викладання певних дисциплін [4]. У випадку з дизайном, ми отримали, абсолютно нові виклики, а відтак і нові запити на удосконалення навчального процесу. Протягом десятиліть викладання базових предметів на кафедрі Дизайну та основ архітектури важко було уявити заочну форму здобуття навиків з дисциплін «Рисунок», «Живопису» та «Скульптури». Ці предмети завжди вимагали присутності студента в аудиторії, очного консультування з викладачем.

Методичний фонд гіпсових моделей та зразків робіт для проведення лабораторних та практичних занять он-лайн з предметів Рисунок, Живопис та Скульптура для 1–3 курсів напряму «Дизайн» та «Архітектура» є базовим та важливим вихідним джерелом формування мистецької та стилістичної грамотності майбутнього дизайнера.

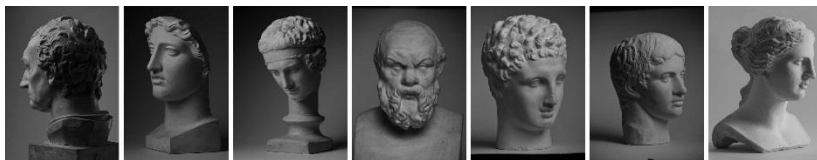
Сьогодні, в умовах карантину, цілий блок мистецького напряму отримав виклик на здатність викладати базовий матеріал усім студентам в дистанційному режимі. Викладачі основ отримали неймовірно складний і водночас цінний досвід прилаштування до викладання мистецьких дисциплін на відстані, через монітори гаджетів. Протягом останнього семестру викристалізувалось певне розуміння необхідності прийняття досить радикальних рішень, одне з яких – дозвіл користуватись фотографією для навчання рисунку та живопису. Цей метод протягом десятиліть вважався неприпустимим у практиці малювання з натури. Студент був зобов'язаний бути присутнім в аудиторії, отримувати очні консультації майстрів рисунку та живопису. Викладання мистецьких дисциплін відбувалось в аудиторіях Рисунку, обладнаних необхідним освітленням, простором і, звичайно наочними натурними матеріалами – гіпсовими моделями скульптур, без яких студент не має можливості навчитись рисувати, працювати в живописі та скульптурі. Це фундаментальні навички, які необхідно здобути студентом для подальшої роботи в дизайні чи архітектурі. Методичний, довготривалий чи швидкий, рисунок формує професійного практика-архітектора, дизайнера інтер'єрів чи графіка.

Через пандемію ми зіштовхнулись з новими викликами, які стають причиною змін в системі викладання "живого" рисунку. Викладачі змушені вдаватись до раніше неприпустимої практики – рисунку з фотографії. Така суть речей спровокувала цілу хвилю дослідження досвіду всіх причетних викладачів. Здобуті результати моніторингу дають право говорити про необхідність переосмислення ніколи неприйнятної практики викладання Рисунку з залученням світлин гіпсів. Ніколи раніше не виникало необхідності

створення фотофонду гіпсів, йшлося завжди лише про поновлення фонду наявних гіпсових моделей, заміни старих, реставрації, тощо. Сьогодні ми стоїмо перед необхідністю створення якісного фотофонду та візуального дидактичного матеріалу для студентів, з метою покращення якості викладання, аби вони не відчували відсутності необхідних матеріалів для навчання у Львівській політехніці.

Для забезпечення ефективної роботи науково-педагогічного активу кафедри, а також для методичної складової вихідного матеріалу для підвищення освіти студента, прийнято рішення поетапно здійснювати формування віртуального каталогу із взірців античної пластики. Перший етап – здійснення професійної фотофіксації гіпсових моделей, які задіяні у постановках (античні голови, гіпсові деталі, торси, тощо) відповідно навчальних програм визначених дисциплін «Рисунку», «Живопису» та «Скульптури» з урахуванням світла, ракурсів, формотворчих особливостей скульптур. Такий процес передбачає цілу низку підготовчих робіт, якісного обладнання та роботи професійного фотографа.

Рис. 1. Серія фотографій гіпсових моделей. Фото Олександра Новіцького

Рис. 2. Серія фотографій гіпсової моделі «Кисть руки» з різних ракурсів. Фото Олександра Новіцького.

Наступним етапом може стати виготовлення точних 3-д цифрових моделей для роботи та вивчення об'ємів дистанційно. Такий віртуальний каталог дозволить кожному студентові детально вивчити пластику та особливості побудови форми, відкриває можливості для авторської специфіки індивідуального опрацювання деталей, тощо, а це надважливо зокрема у скульптурному моделюванні, копіюванні, та проектуванні.

Перші кроки зроблено: була проведена перша нарада серед викладачів творчих дисциплін Рисунку та Живопису стосовно досвіду викладання лабораторних та практичних занять. Багато викладачів тоді поділились цінним досвідом, наявними дидактичними матеріалами, методикою. Використовуючи значні теоретично-методичні напрацювання, питання зосереджене на візуальному сегменті забезпечення аналогової бази, що можливо при застосуванні новітніх цифрових технологій. Один з позитивних аспектів цього

процесу, що до нього можна залучити і студентів, які отримають практичний досвід, будуть мати змогу попрацювати практично з технологіями 3-д моделювання [2, 5].

ВИСНОВКИ

Історичний досвід мистецької освіти повинен бути гнучким та динамічним, швидко реагувати та запускати механізм видозмін та пріоритетів. Вміле та цільове застосування інформаційних технологій не лише в контексті інструментарію самого дизайнера, але і в сегменті мистецькоосвітньої сфери, дозволяє генерувати потенціал студента та формувати генезу та розбудову нових векторів розвитку дизайн-освіти в Україні не залежно від соціокультурних викликів часу. Формування такого каталогу, дасть можливість студентам очної та заочної форми навчання отримувати необхідні матеріали для якісної освіти, відпаде необхідність пошуку неякісного чужого контенту для навчального процесу в мережі інтернет. Існуючих аналогів в Україні поки що немає.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойчук О. В. Чинник системності в інноваційному дизайн. *Вісник Харківської академії дизайну та мистецтва*. 2019. № 1. С. 5–11.
2. Кущенко О. Нові реальності Пінзеля в проєкті Pinsel.AR. URL: <https://artukraine.com.ua/a/novi-realnosti-pinzelya-v-proekti-pinsel> (дата звернення: 25.02.2021).
3. Шмагало Р. Ідейно-філософські витоки мистецької дизайн-освіти в епоху модерну та постмодерну. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*. Київ: КНУТД, 2019. С. 103–106.
4. Kniggendorf A. Education under quarantine creates challenges and opportunities URL: <https://www.kauffman.org/currents/education-under-lockdown-covid-19/> (дата звернення: 25.02.2021).
5. Радомська В. Р. Інформаційні технології в сучасному музейництві. *Культурологічний альманах*. Вип. 12. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. С. 61–64.

DUBOVA-STRASHEVSKA M.

INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE CONTEXT OF ARTISTIC AND DESIGN EDUCATION AS OF 20s OF THE XXI CENTURY

The unforeseen challenges are periodically arising in educational and methodological content of artistic disciplines, which can be defined as basic and related within the comprehensive design education. The timely and generative reaction enables the possibility of supporting the systematic approach to artistic and educational sphere. The distance education, which has become compulsory and "top-priority" during the worldwide COVID pandemic, introduces global changes to the processes of teaching certain disciplines. With respect to design we have encountered the brand-new challenges and, therefore, new requests to improve the educational process and implement information technologies in a more differentiated manner and in the applied direction.

Key words: *educational and methodological process, artistic disciplines, design education, information technologies.*